Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr 22.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciurĭ:
Brașovu, piața mare Nr. 22.
Inserate mai primescu în Viena *Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg*; în Budapesta: *A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner*.
Prețul inserțiunilorŭ: o seria garmondŭ pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina III-a o seria 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LII.

„Gazeta“ iese în fie-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulu I.: pe unu anu 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulu în casă: Pe unŭ anu 12 fl. pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unu esemplaru 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile suntu a se plăti înainte.

Nr. 55. Brașovŭ, Joi 9 (21) Martie 1889.

Brașovŭ, 8 Martie v.

Chelului tichiă de mărgăritarŭ îi lipsesce, încolo n-are nicĭ unŭ cusurŭ. Așa și cu „patrioții“ noștri, fiă ei representanțĭ în dietă, în comitate, orĭ în comune.

Visteria statului geme de golătate, ér „patrioțilorŭ“ le trebue unŭ edificiu parlamentarŭ de care sĕ se ducă vestea peste nouĕ mărĭ și nouĕ țerĭ; cassele comitatelorŭ sunt góle pușcă, ér „patrioțilorŭ“ le trebuescŭ palate comitatense de care sĕ se ducă pomenirea; în cassele comunale s'a încuibatŭ pustiulŭ, ér „patrioțilorŭ“ le trebuescŭ edificii de luxŭ pentru slușbașĭ și pentru școlele de maghiarisare.

Și așa „patrioții“ mergŭ înainte, nicĭ capulŭ nu'i dóre; ardă satulŭ, ei numai sĕ 'șĭ facă trebile și poftele lorŭ „patrioticescĭ“.

Și adecă de ce i-ar și durea capulŭ? Suntŭ ei dóră cei carĭ plătescŭ din grosŭ? Se facŭ aceste cheltuelĭ enorme în contulŭ slușbașilorŭ și șoviniștilorŭ ungurĭ din dietă, din comitate, din comune orĭ peste totŭ în contulŭ șoviniștilorŭ kulturegyletiștĭ?

Nicĭ vorbă, aceștia nicĭ habar n'au; câtŭ pentru grija asta, dormŭ liniștițĭ ca butuculŭ, facŭ șovinismŭ cu carulŭ în dietă, ca și în comitate și în comune, pentru că totŭ ce costă banĭ se face în socotéla poporațiunei și anume partea cea mai mare, douĕ din trei părțĭ, în socotéla poporațiunei de „limbă străină“, cum ḑicŭ ei.

Celŭ mai tristŭ esemplu în privința acésta ni-lŭ dau „patrioții“ în comitatele cu poporațiune nemaghiară.

Acolo póte orĭ-cine vedé, cum se aruncă banii pe lucrărĭ de luxŭ, case de comitatŭ, teatre și școle ungurescĭ etc. cu o ușurință condamnabilă, pentru că așa vrea fișpanulŭ cu mamelucii séi, fără sĕ se mai gândéscă la nevoile și miseria poporațiunei.

Celŭ mai nou casŭ de risipă a banilorŭ comitatensĭ și de bătaiă de joc față cu lipsele poporului ni-lŭ înfățișéză comitatulŭ Hunedórei.

„Patrioții“ 'șĭ-au pusŭ în gândŭ sĕ zidéscă podŭ peste Mureșŭ, care sĕ coste peste o sută de mii florinĭ, și unŭ palatŭ comitatensŭ, care sĕ coste o sută șese-ḑecĭ de mii florinĭ. Ușurința, cu care fișpanulŭ cu uneltele lui au luatŭ acéstă hotărîre, a indignatŭ chiar pe unŭ representantŭ comitatensŭ ungurŭ, pe br. Bornemisza.

De geaba le-a spusŭ acestŭ representantŭ, că comitatulŭ a mai suferitŭ o pagubă de vr'o optḑecĭ de mii florinĭ cu podulŭ dela Branișca, și că sĕ nu se mai facă podurĭ peste ape ca Mureșulŭ, și încă cu împrumuturĭ enorme, pentru că amarŭ se vorŭ căi odată.

De geaba s'a silitŭ sĕ deschidă „patrioțilorŭ“ nesocotițĭ ochii, că cheltuelile cu podulŭ și cu palatulŭ comitatensŭ se vorŭ urca la unŭ pătrarŭ de milionŭ celŭ puținŭ, că acesta e o povară grozavŭ de grea aruncată în spinarea contribuabililorŭ și în prima liniă în spinarea poporului țeranŭ; că se potŭ ivi timpurĭ și mai grele, vremĭ rĕsboinice și atuncĭ amarŭ se va rĕsplăti acéstă risipă de banĭ. „Nu palate, ci administrațiune bună ne lipsesce nouĕ; mai mare este lauda când din localŭ modestŭ se administréză corectŭ“, le strigă representantulŭ ungurŭ celorŭ din fruntea comitatului.

Tóte vorbele i-au sunatŭ însĕ în pustiă, pentru că șoviniștii de multŭ nu mai judecă cu capulŭ, de multŭ nu mai au nicĭ unŭ simțŭ pentru nĕcazurile poporului. Fiă administrația câtŭ de turcéscă, vorba e că palate sĕ se zidéscă, ér de plătitŭ plătesce Valahulŭ, căcĭ românescŭ e comitatulŭ. Că Valahulŭ mai póte duce orĭ nu poverile cele grele, mai are orĭ nu de unde sĕ plătéscă, acésta pentru ei e lucru secundarŭ: de plătitŭ trebue sĕ plătéscă, că de unde nu, i-se pune pielea la tobă.

Asta-i „cinstita“ administrațiă ungurescă din comitatulŭ Hunedóra, de care s'a îngrozitŭ însușĭ br. Bornemisza, căcĭ a ḑisŭ: „N'aș dori sĕ cadă asupra capetelorŭ nóstre blăstĕmulŭ celorŭ de mai târḑiu și sĕ ne afurisescă pentru faptele nóstre!“

Unde au fostŭ representanții românĭ, de nu și-au ridicatŭ și ei vocea în contra acestei nesocotite risipe de banĭ în contulŭ bietțilorŭ contribuabilĭ? Nu se temŭ că va cădé și asupra capetelorŭ lorŭ blăstĕmulŭ urmașilorŭ?

DIN AFARĂ.

Conservatorii în Bulgaria.

In partida conservatóre, precum spune o telegramă din Sofia, esistă de câtva timpŭ desbinare. Spre a o înlătura, conducĕtorii au hotărîtŭ o reorganisare a partidei; 42 de reuniunĭ filiale în provinciă cu 10,000 membri șĭ-au esprimatŭ deja consimțĕmĕntulŭ lorŭ. Stoilov rĕmâne președinte alŭ partidei. Nacevicĭ și Grekov vreu sĕ ésă din partidŭ. In curĕndŭ are se se publice noulŭ organŭ alŭ partidei.

Mĕsurile militare ale Angliei.

După comunicările făcute de ministrulŭ de rĕsboiu, mĕsurile luate de oficiulŭ de rĕsboiu pentru a ridica destoinicia de luptă a armatei engleze se resumă în armătórele: Efectivulŭ armatei, ce s'a primitŭ deja în camera comunelorŭ, e de 152,362 ómenĭ de tóte armele. La cestiunea mobilisării declară Stanhope, că în casŭ de nevoiă milițiile se potŭ mobilisa imediatŭ, ér grosulŭ reservei în celŭ multŭ patru ḑile; voluntarii și gendarmeria de uscatŭ ar fi de asemenea convocațĭ. In casŭ de rĕsboiu, armata de uscatŭ ar avé în prima liniă sĕ apere porturile și stațiunile de cărbunĭ, unde s'arŭ aședa imediatŭ mine submarine de care se află acolo provisiune în mare cantitate; fiă-care portŭ alŭ regtaului póte fi provĕdutŭ în 3—10 ḑile cu o grozavă apĕrare de mine. Fiă-care portŭ, chiar și cele comerciale, primesce o garnisónă, și pentru acesta vorŭ trebui cu totulŭ 124,000 ómenĭ. Pentru întărirea garnisónelorŭ coloniale se va spori efectivulŭ armatei cu 2600 ómenĭ. Pentru garnisónele coloniilorŭ suntŭ de lipsă cu totul vr'o 150—160 de mii ómenĭ. După convocarea reservei, suntŭ disponibilĭ 80,000 ómenĭ trupe regulate pentru apĕrarea țĕrei. Voluntarii vorŭ fi folosițĭ pentru apĕrarea porturilorŭ comerciale și a altorŭ puncte amenințate, mai alesŭ a Londrei. Artileria voluntară va consta din 67 baterii cu 238 tunurĭ. Capitala va mai fi întărită cu tabere cu șanțurĭ în punctele principale strategice. Apĕrarea Tamisei e încredințată unui singurŭ comandantŭ. S'au luatŭ întinse mĕsurĭ pentru repedea fabricare a nouei puscĭ cu repetiția și prin noulŭ prafŭ chemicu de pușcă ce s'a inventatŭ și ce resistă tuturorŭ influințelorŭ climatice, se va ridica în modŭ însemnatŭ destoinicia de prestațiune a nouei arme.

Din dieta ungurescă.

In ședința dela 13 Martie Alexiu *Papp* dise, că patriotismulŭ și militarismulŭ nu se unescŭ, de aceea respinge paragrafii. Limba nu cade în sfera drepturilorŭ maiestatice, așa dice și Emeric Ivanca în cartea sa apărută acum câțĭva anĭ (mare ilaritate în oposițiune); recomandă ministrului de honvedĭ cartea. (O dă lui Wahrmann și acesta ministrului de honvedĭ.) Mai bine caracteriséză proiectulŭ de lege împrejurarea, că comitatulŭ Sibiiu, amicŭ Schulverein-ului l'a salutatŭ cu bucuriă.

Președintele desaprobă tóte atacurile contra jurisdicțiunilorŭ, care nu se potŭ apĕra aci.

Iosif *Hannibal* dice, că § 25 nu sugrumă limba maghiară. Cei mai puținĭ demonstranțĭ l'au cetitŭ. (Contradicerĭ în oposițiă.) Ei credŭ, póte, că e vorba de întroducerea celorŭ „douĕdecĭ-și-cincĭ“ de odinióră, care în totŭ casulu le-arŭ sta celorŭ mai mulțĭ demonstranțĭ mai

---

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS.“

(3)

CARMEN.

— Novelă. —

„Ce invențiunĭ minunate suntŭ pe la D-vóstră, domnule! Din care țeră eștĭ d-ta? Fără îndoială din Anglia?

„Oh nu, din Francia și mĕ presentŭ alŭ d-tale plecatŭ servŭ. Și d-ta dómnă séu d-șóră de bună sémă eștĭ din Cordova?

„Nu“!

„Celŭ puținŭ din Andaluzia . . . Din frumósa d-tale pronunțare nu potŭ sĕ deducŭ decâtŭ acésta“.

„Decă cunoscĭ așa de bine pronunțiarea, atuncĭ ușorŭ poțĭ afla ce sunt“.

„Credŭ că eștĭ din țera lui Isusŭ, câțĭ-va pașĭ de paradisŭ“. (Metafora acésta, ce întipuesce Andaluzia, am învĕțat'o dela prietinulŭ meu Francisco Sevilla).

„Ah! paradisulŭ . . . cei de aicĭ dicŭ că acesta nu s'a făcutŭ pentru noi“.

„Așa-dér d-ta eștĭ Maură . . . séu — m'am opritŭ puținŭ — eștĭ evreică“.

„O, du-te, vedĭ bine că sunt țigancă; vrea se-țĭ spunŭ viitorulŭ? Audit'ai de Carmencite? Eu sunt“!

Pe vremea aceea eram așa de scepticŭ, încâtŭ nu puteamŭ sĕ mĕ apropiu de o femeeă fermecătóre. Frumosŭ lucru, gândeamŭ în mine, în sĕptĕmâna trecută am cinatŭ c'unŭ pungașŭ, acum mergŭ cu slujnica dracului la cină. Totușĭ mĕ interesa cunoscința ce am făcutŭ. Vorbindŭ într'una, am ajunsŭ pe neașteptate într'unŭ birtŭ, unde ocuparămŭ locŭ lâng'o mĕsuță pe care ardea o lumînare. Examinamŭ liniștitŭ figura gitanei în timpŭ ce câțĭva domnĭ, carĭ luau și ei câte-o înghețată, se mirau vedĕndu-mĕ ajunsŭ în astfelŭ de societate.

Mĕ îndoiamŭ că d-șora Carmen e din sânge curatŭ, celŭ puținŭ îmĭ părea cu multŭ mai frumósă decâtŭ femeile de nemulŭ ei, câte le vĕḑusemŭ până atuncĭ. După ḑicala spaniolă, pentru ca o femee sĕ pótă trece de frumósă, e de lipsă ca ochii, sprîncenele și pleópele ei sĕ fiă negre; degetele, buzele și pĕrulŭ fine. Țiganca mea însĕ nu întrunea tóte recerințele acestea. Pielea ei, care de altmintrelea era curată, s'apropia forte multŭ de colórea aramiă. Ochii ei, de forma migdalei, uneorĭ aruncau privirĭ forte pĕtrunḑĕtóre; buzele, puținŭ cam gróse dér redicate frumosŭ, lăsau sĕ se vĕdă dinții sĕi mai albĭ decâtŭ neaua. Pĕrulŭ ei, puținŭ cam durŭ, era negru și cu-o nuanță vinețiă ca aripa corbului, lungŭ și sclipiciosŭ. Dér ca sĕ nu mai întindŭ vorba, fiă destulŭ decă dicŭ, că cu tóte că avea și scăderĭ, totușĭ întrunea în sine o frumsețā! o frumsețā selbatecă și deosebită, care la primulŭ momentŭ te surprinde și te face sĕ n'o mai uițĭ. Mai alesŭ ochii ei aveau o privire dulce și sĕlbatecă în același timpŭ, precum la nimenĭ n'am mai vĕdutŭ de-atuncĭ. „Ochiu țigănescŭ, ochiu de lupŭ“ dice proverbulŭ spaniolŭ. Decă n'ai vreme sĕ mergĭ și sĕ studiezĭ în Jardin des Plantes privirea unui lupŭ, privesce-țĭ pisica când aleșuesce vrabia.

Lucru firescŭ, că ar fi fostŭ lucru de rîsŭ, sĕ-mĭ spună ea mie viitorulŭ într'o cafenea . . . Am rugat'o dér pe frumósa vrăjitóre sĕ-mĭ permită a-o petrece până acasĕ; cu multŭ nĕcazŭ abia am înduplecat'o sĕ priméscă propunerea mea, dér vrea se scie câtŭ de târḑiu era și mĕ rugă sĕ-i arătŭ césornicŭlŭ.

„Fără glumă, e de aurŭ“? mĕ întreba ea examinându-lŭ cu o deosebită atențiune.

Când am plecatŭ, era nópte cu desevîrșire. Cele mai multe prăvălii erau închise și stradele pustii. Amŭ trecutŭ peste podulŭ Quadalquivirului și ne-amŭ opritŭ înaintea unei case mai de rĕndŭ la marginea orașului. Unŭ copilŭ ne deschise ușa. Țiganca îi ḑise câteva cuvinte într'o limbă mie necunoscută, dér atâta totușĭ am învĕțatŭ de atuncĭ, că *arammani* séu *chipi challi*, e limba țiganilorŭ. Copilulŭ numai decâtŭ dispărŭ lăsându-ne singurĭ într'o odaiă spațiósă în care nu se afla decâtŭ o masă, douĕ scaune și o ladă.

Cum stamŭ așa singurĭ, țiganca scóse din ladă cărțile, ce așa se vede, că de multe-orĭ le-a folositŭ și dup'aceea unŭ aprópe decâtŭ dreptulŭ de voluntarĭ. (Ilaritate'n drépta. Larmă și contraḑicerĭ în oposițiă.) Primesce moțiunea lui Gajary cu observarea, că instrucțiunea ce va apăré în „fóia ordinațiunilorŭ militare" oferă, póte, și mai multă garanțiă, decâtŭ o lege unguréscă, deórece acésta în Austria n'ar avé putere obligătóre. (Mare larmă în oposițiă; unii membri ai ei cerŭ intervenirea președintelui.)

Br. *Kaas* protestă contra teoriei fóiei ordinațiunilorŭ armatei. Ḑice că aḑĭ corupțiunea a devenitŭ unŭ latŭ torentŭ. Guvernulŭ germaniséză cu ajutorulŭ șcóelorŭ și alŭ casarmelorŭ. Cu tótă antipatia lui contra limbei germane, îĭ strigă ministrului-președinte în nemțesce: „Scheint die Sonne noch so schön, einmal muss sie untergeh'n" („de-ar lumina sórele încă odată atâtŭ de frumosŭ, odată totŭ trebue sĕ apună." Viă ilaritate și aplause'n oposițiă.) Cu o emfatică asigurare, că oposiția va combate tóte atentatele îndreptate contra „nației", danezulŭ Kaas îșĭ încheiă vorbirea.

In ședința dela 14 Martie, deput. sasŭ *Meltzl* luă în apĕrare comitatulŭ Sibiiuluip în contra atacurilorŭ lui Pap. Ḑise că municipiulŭ Sibiiu șĭ-a esercitatŭ unŭ dreptŭ ce-lŭ are. Décă conclusulŭ lui a avutŭ încă unŭ altŭ scopŭ, a fostŭ de sigurŭ numai acela, de a da espresiune indignațiunei, că oposiția fusionată impedecă de sĕptĕmânĭ de ḑile activitatea parlamentului. (Contraḑicerĭ în stânga) și de a protesta în contra faptului, că oposiția nu respectă adevĕratele interese ale țĕrii, în fine sĕ dea espresiune consternărei pentru scenele de cârciumă petrecute aci în timpulŭ din urmă. (Mare larmă. Strigăte'n stânga: La ordine! Președintele se vede nevoitŭ a admonia pe vorbitorŭ pentru espresiunea folosită.)

Kudlik e de părere, ca generalii sĕ învețe unguresce, ceea ce după elŭ ar fi mai corĕspundĕtorŭ.

Ședința dela 16 Martie n. Etă și acea parte a vorbirei d-lui *Mocsary*, care se referă la alegerea lui în Caransebeșŭ, precum și rĕspunsulŭ lui *Berzeviczy*:

Ludovicŭ Mocsary: In ședința dela 6 Martie deputatulŭ Berzeviczy Albert a ḑisŭ între altele: „Și cine ne acusă că germanisămŭ? aceia, carĭ odinióră au făcutŭ oposițiă contra acelui proiectŭ de lege, propusŭ de guvernŭ, ce avea de scopŭ întărirea culturei naționale și carĭ din întêmplare și astăḑĭ se află în aceeașĭ taberă cu urmașii lui Traianŭ Doda". De sigurŭ că d-lŭ deputatŭ a fostŭ în credința, că printr'o declarațiune așa de gravă în contra mea, va puté sĕ arunce umbră négră asupra partidei, din care sunt norocosŭ a face parte. Sĕ vedemŭ întru câtŭ a avutŭ dreptate de a crede acésta. In ce modŭ am devenitŭ și întru câtŭ sunt eu urmașulŭ acelui bărbatŭ, pe care, în trécĕtŭ fiă ḑisŭ, necorectŭ și pe nedreptulŭ l'au înegritŭ organele opiniunei publice, atribuindu-i tóte pĕcatele. Binevoițĭ a-mĭ permite, ca pentru clarificare sĕ cetescŭ câteva rêndurĭ din epistola originală, cu care comitetulŭ electoralŭ alŭ partidei naționale din Caransebeșŭ mĭ-a trimisŭ mie mandatulŭ din Caransebeșŭ. (Cetesce):

Partidulŭ nostru nu numai că a procesŭ constituționalŭ și că inspiratŭ este de sentimente sincere frățescĭ pentru națiunea soră, ci elŭ astădată a profitatŭ de ocasiune pentru de a da, pe câtŭ i-a statŭ în putință, o faptică probă despre sentimentulŭ sĕu de frățietate prin aceea, că a alesŭ de deputatŭ alŭ acestui cercŭ la acéstă a treia alegere pe unŭ cetățeanŭ de naționalitate maghiară. Partidulŭ nostru naționalŭ adecă a procesŭ în determinarea sa — de a încheia acéstă a sa acțiune prin acestŭ actŭ de alegere — din considerațiunea, că deórece acéstă acțiune nicĭ nu avea și nicĭ nu putea sĕ aibă de țintă trunchiarea parlamentului, ci scopulŭ ei propriu a fostŭ numai acela, de a semnala de totŭ limpede noua ei posițiune față cu noua situațiune a politicei de statŭ — inscenarea unei serii infinite de alegerĭ mórte nu s'ar potrivi nicĭ cu seriositatea acestei acțiunĭ și nicĭ cu demnitatea casei representanțilorŭ țĕrei... Scim prea bine, că posițiunea politică a d-tale alta este decâtŭ a partidului nostru naționalŭ, și décă noi totușĭ depunemŭ în mânile d-tale mandatulŭ cercului nostru, noi prin acésta atâtu de puținŭ părăsim a nóstră proprià posițiune, câtŭ de puținŭ ne trece prin minte a cere, ca d-ta sĕ părăsescĭ pe a d-tale. Pentru aceea te rugămŭ sĕ primescĭ în celŭ mai amicalŭ modŭ mandatulŭ ce-țĭ oferimŭ din acelŭ sentimentŭ și noi din a nóstră parte lăsămŭ deplinŭ probatului d-tale simțŭ de dreptate, înțeleptei d-tale judecățĭ și curatului d-tale patriotismŭ a representa în legislațiune „causa, — nu a nóstră, ci a patriei".

In acestŭ modŭ sunt eu urmașulŭ lui Traianŭ Doda. Așa credŭ, că din cele cetite se vede pe deplinŭ, că între mine și antecesorulŭ meu peste totŭ ḑisŭ nu esistă solidaritate în ceea ce privesce programulŭ politicŭ și situațiunea de partidă. (Aprobărĭ în stânga estremă). D-lŭ deputatŭ ar fi pututŭ s'o scie acésta, deórece la timpulŭ sĕu afacerea s'a publicatŭ prin foi și cestiunea a fostŭ de interesŭ publicŭ. Cu tóte acestea eu considerŭ, că se póte ierta lucrulŭ acesta, căcĭ pentru-că cineva este d-lŭ Berzeviczy Albert și secretarŭ de statŭ, încă nu este atotu-sciitorŭ, deși e posibilŭ, ca d-lŭ deputatŭ în privința acésta sĕ aibă alte vederĭ. In totŭ casulŭ e regretabilŭ, că unulŭ dintre factorii principalĭ ai cultelorŭ și instrucțiunii publice, unu păzitorŭ chiămatŭ alŭ culturei publice, ba chiar și alŭ însușĭ moralului, este în stare a-șĭ uita așa multŭ de sine și de cerințele situațiunei sale, încâtŭ nu pregetă a recurge la acestŭ modŭ și mijlocŭ de atacŭ. (Viue aprobărĭ în strânga extremă). Privitorŭ la persóna mea nu vreu a mĕ mai ocupa cu acestŭ obiectŭ, deși ar puté sĕ fiă de interesŭ publicŭ, nu vreu sĕ desfășurŭ mai pe largŭ împrejurările fostei alegerĭ din Caransebeșŭ, ci am sĕ reflectezŭ asupra partidei independente. (S'auḑimŭ! în stânga estremă). Partida independentă n'are ce face, décă eu mĕ declarŭ, că facŭ parte din ea. (Viue aprobărĭ în stânga estremă) N'are ce face chiar décă s'ar alătura orĭ cine la ea și împrejurarea acésta peste totŭ nu póte sĕ arunce umbră asupra acestei partide. (Adevĕratŭ! Așa este! în stânga estremă). Dér d-lŭ deputatŭ și soții sĕi s'au alăturatŭ de bună voiă la centraliștii austriacĭ și la Lustkandl. (Adevĕratŭ! Așa este! în stânga estremă) când șĭ-au desfășuratŭ cunoscutele lorŭ vederĭ de dreptŭ publicŭ. Așa-déră d-lŭ deputatŭ ar fi pututŭ sĕ observe acea primitivă regulă a înțelepciunei, ca sĕ nu arunce cu petri când locuesce în casă de sticlă. (Viue aprobărĭ. Așa este! în stânga estremă).

Berzeviczy Albert: (S'auḑimŭ! S'auḑimŭ)! Mărturisescŭ sincerŭ, că amintindŭ pe d-lŭ deputatŭ Mocsary ca pe unŭ urmașŭ alŭ lui Traianŭ Doda, n'am înțelesŭ prin acésta numai simplulŭ faptŭ, că elŭ a intratŭ în dietă cu mandatulŭ acelui cercŭ electoralŭ, pe care mai 'nainte l'a representatŭ Traianŭ Doda.

Thaly Kalman: Ei, atuncĭ eu sunt urmașulŭ lui Colomanŭ Tisza! (Mare ilaritate în stânga estremă. S'auḑimu! S'auḑimu! în drépta).

Berzeviczy Albert: Eu am înțelesŭ, că esistă unŭ anumitŭ raportŭ politicŭ, o anumită înrudire politică între punctulŭ de vedere alŭ d-lui deputatŭ Mocsary și alŭ lui Traianŭ Doda. (Aprobărĭ în drépta). N'am înțelesŭ și nicĭ n'am ḑisŭ, că punctulŭ de vedere alŭ d-lui deputatŭ Mocsary ar fi cu totulŭ identicŭ cu alŭ lui Traianŭ Doda, deórece se scie, că Traianŭ Doda a fostŭ pasivistŭ. Dér cumcă totușĭ esistă o înrudire între punctulŭ de vedere alŭ d-lui Mocsary și între alŭ lui Traianŭ Doda, acesta o arată împrejurarea, că acelŭ cercŭ electoralŭ, de când esistă dietă unguréscă, după câtŭ sciu eu, totdéuna a trimisŭ în ea deputatŭ ultra-naționalŭ, care a statŭ pe piciorŭ de rĕsboiu cu întréga organisațiă de dreptŭ publicŭ maghiarŭ. (Așa este! Așa este! Aprobărĭ în drépta. Mișcare în stânga estremă). Dintre toțĭ politicii maghiarĭ l'au alesŭ tocmai pe d-lŭ deputatŭ Mocsary, și încă pe câtŭ sciu eu cu unanimitate. (Așa este! Așa este! Aprobărĭ în drépta) și prin acésta credŭ, că au datŭ dovédă, că politica d-lui deputatŭ Mocsary o privescŭ ca cea mai apropiată de punctulŭ de vedere alŭ lui Traianŭ Doda. (Aprobărĭ în drépta).

Meszlenyi Lajos: După Miletici a urmatŭ Moritz Pal. (Ilaritate în stânga estremă. S'aḑimŭ! S'auḑimŭ)!

Berzeviczy Albert: De altmintrelea și partea aceea din vorbirea de astăḑĭ a d-lui deputatŭ, care se referă la situațiunea de dreptŭ a limbei unguresci, justifică acéstă presupunere a mea. (Așa este! în drépta). Eu credŭ așadér, că cu totŭ dreptulŭ am amintitŭ pe d-lŭ deputatŭ ca pe unŭ astfeliu de urmașŭ alŭ lui Traianŭ Doda, care stă cu acestŭ din urmă în anumitŭ raportŭ politicŭ. (Aprobărĭ în drépta). De altmintrelea décă dintre noi doi se póte susține despre vr'unulŭ, că privesce aḑĭ maghiarimea ca și cum ar fi ajunsŭ la estremŭ și doresce ca de pe acestŭ terenŭ sĕ ne întórcemŭ îndĕrĕtŭ, eu așa credŭ, că acésta cu mai mare dreptŭ s'ar puté ḑice despre d-lŭ deputatŭ. (Așa este! în drépta), care deja înainte de asta cu 10 anĭ, când maghiarimea nu era încă așa de lățită și nu era așa desvoltată ca aḑĭ, a combătutŭ în acéstă dietă ridicarea la valóre de lege a proiectului, prin care s'a decretatŭ propunerea limbei unguresci ca studiu obligatorŭ în școlele poporale. (Așa este! Aprobărĭ în drépta).

SCIRILE ḐILEI.

Nu e frumosŭ lucru. Unŭ abonatŭ alu nostru ne comunică, că judele și notarulŭ din Scărișóra îĭ cetescŭ ei mai întâiu „Gazeta", scoțêndu-o dela poștă și apoi orĭ îĭ trimitŭ ḑiarulŭ într'o stare de totŭ rea și târḑiu, orĭ nu i-lŭ mai trimitŭ de locŭ. Poștarulŭ, în locŭ sĕ dea ḑiarulŭ omului, anume trimesŭ de abonatulŭ nostru cu unŭ protocolŭ de subscriere, aruncă protocolulŭ la o parte și ḑiarulŭ îlŭ dă totŭ judelui și notarului. Sperămŭ că vorŭ înțelege aceștĭ doi domnĭ, că nu e frumosŭ a se face stăpânĭ pe lucrulŭ altuia. Pe slușbașulŭ dela poște îlŭ recomandămŭ atențiunii superiorilorŭ sĕi.

⁂

De pe Niragiu ni-se scrie: „Apa eșindŭ din țĕrmurĭ a înecatŭ morile și ingreuneză comunicațiunea fórte multŭ. Sĕmĕnăturile de altmintrelea suntŭ frumóse. Cucuruzulŭ se vinde în Tĕrgu-Mureșului cu 70 cr., ĕr grâulŭ de frunte cu 1 fl. litra. Porcii suntŭ scumpĭ.

⁂

Focŭ. Sĕptĕmâna trecută a arsŭ casa unui sĕrmanŭ locuitorŭ românŭ din Tirimia-mare. Flacările copleșiseră casa cu atâta vehemență, încâtŭ stăpâna casei — după cum ni-se scrie de acolo — abia a pututŭ scăpa pe ferestră.

⁂

---

magnetŭ, o șopârlă uscată și câteva obiecte ce-i trebuiau la măestria ei. Făcu apoi o cruce în palma mea dela mâna stânga și apoi magiculŭ ceremonialŭ se începu. Ar fi de prisosŭ sĕ vĕ povestescŭ prorociile ei, ĕr ce privesce modul ei de vrăjire, se vede că-șĭ pricepe bine arta.

Spre nenorocirea mea, în curêndŭ am fostŭ conturbațĭ. Dintr'odată ușa se deschide cu iuțélă mare și un bărbat îmbrăcatŭ într'o mantauă întunecată pășì în odaiă trăgêndŭ la rĕspundere într'unŭ modŭ nu prea finŭ pe biata țigancă. Eu nu pricepeamŭ ce ḑice, dér de pe vocea lui îlŭ cunosceam, că e în voiă fórte rea. Pe fața țigancei însĕ nu se putea observa nicĭ surprindere, nicĭ mâniă, ci ea pășindŭ înaintea lui. c'o estraordinară iuțélă îi adresà într'o limbă secretă câteva vorbe. Din tóte n'am priceputŭ, decâtŭ vorba *payllo* ce-o repețì de mai multe-orĭ. Sciam că în deobsce țiganii așa agrăescŭ pe cei ce nu se țină de vița lorŭ. Gândindŭ, că e vorba de mine, eram pregătitŭ la o esplicare de natură fórte delicată; într'o mână țineamŭ piciorulŭ scaunului și gândeam la momentulŭ potrivit în care mi-ți-l'așŭ plesni odată și bine în capŭ. Străinulŭ însĕ dinaintea lui în modŭ bruscŭ pe țigancă, pășì spre mine șĭ-apoi făcuerășĭ unŭ pașŭ îndĕrĕptŭ strigândŭ:

„Ah, domnule, d-ta eștĭ!"

Ilu privii cu atențiune și recunoscui numai decâtŭ pe prietinulŭ meu Don Jose. In minutulŭ acesta mĭ-a părutŭ rĕu, că nu l'am lăsatŭ sĕ-lŭ spêndure.

„Ah, d-ta eștĭ prietine!" strigaiu și eu c'unŭ surîsŭ silitŭ, „tocmai atuncĭ a întreruptŭ pe tînĕra femeiă, când îmĭ proteția cele mai interesante lucrurĭ."

„Totdéuna aceeașĭ! Va avé și asta unŭ capĕtŭ", murmură elŭ între dințĭ, aruncândŭ o sĕlbatică privire asupra fetei.

Țiganca îi vorbea într'una în limba lorŭ. Incetulŭ cu încetulŭ veni în focŭ. Ochii ei se făceau sângeroșĭ și privirea înfiorătóre. Ea bătea cu piciórele în pămêntŭ.

Se părea că o patimă órbă o îmboldesce spre unŭ lucru dela care până acuma s'a reținutŭ. Că spre ce, pricepeamŭ fórte bine atuncĭ, când de mai multe-orĭ îșĭ puse cu repeḑiune mâna la gâtŭ. Trebuia sĕ credŭ, că aicĭ e vorba de tăierea gâtului și presupuneam chiar că acestŭ gâtŭ va fi alu meu.

Don Jose la tóte vorbele țigancei rĕspunse cu trei cuvinte. Atuncĭ țiganca aruncându-i privirĭ desprețuitóre se așeḑă după obiceiulŭ turcescŭ într'unŭ unghețŭ alŭ odăii, luă o portocală și începù sĕ mănânce.

Don Jose mĕ luă de brațŭ, deschise ușa și mĕ condusă le stradă

Am mersŭ ca vre-o două sute de pașĭ într'o tăcere adêncă. Trăgêndu'șĭ mâna îmĭ dise:

„Mergĭ totŭ oblu și vei da de podŭ."

Cu aceste îmĭ întórse spatele și se depărta repede. Puținŭ cam rușinatŭ și póte și cu voiă rea m'am întorsŭ la cuartirulŭ meu. Ce mĕ supĕra mai multŭ însĕ fù mișelia ce am descoperit'o când desbrăcându mĕ vĕḑuiu, că césornicùlŭ nu-i la mine.

In ḑina următóre, ocupatŭ peste mĕsură cu afacerĭ de-ale mele, n'am pututŭ sĕ umblu în treba césornicului. Isprăvindu'mĭ lucrulŭ cu manuscrisulŭ din biblioteca dominicanilorŭ, am călĕtoritŭ la Sevilla. După mai multe lunĭ de ḑile, în care timpŭ am făcutŭ mai multe escursiunĭ prin Andaluzia, gătindu-mĕ sĕ mĕ reîntorcŭ în Madridŭ, trebuia sĕ trecŭ prin Cordova. Nu vreamŭ sĕ rĕmânŭ multă vreme aicĭ, dér trebuia cu tóte astea sĕ-mĭ cercetezŭ câțĭ-va prietinĭ și astfelŭ am fostŭ silitŭ sĕ petrecŭ trei până'n patru ḑile în capitala de odinióră a potentațilorŭ musulmanĭ.

Când m'am presentatŭ în mănăstirea dominicanilorŭ, un bun prietinŭ, care totŭdéuna se interesa multŭ de cercetările mele asupra situației Mundei, cu brațele deschise îmĭ strigă:

„Dumneḑeu fiă lăudatŭ. Dumneḑeu te-a adusŭ, iubite amice. Credeam că ai muritŭ.... Așadér nu te-au ucisŭ, dér că te-au descoperitŭ scim."

„Cum? cum?" întrebaiu eu zăpăcitŭ.

(Va urma).

Rudenii ticălose. In Rosenberg, com. Lipto, a fostŭ încunosciinţatŭ oficiulŭ solgăbirĕescŭ despre următorulŭ casŭ: Ana Baraczek din Stankovan petrecŭ întréga érnă cu copilulŭ ei de şépte anĭ într'o peşteră din apropierea localităţii din urmă, în care numai têrêndu-se pute intra. Sĕrmana spuse că, lipsindŭ mai multŭ timpŭ din comună, la întórcere rudeniile ei n'au mai vrutŭ sĕ scie nimicŭ de ea, fiind-că nu voiau sĕ 'mpartă cu ea moştenirea ce le rĕmase. De aceea trăia cu copilulŭ în peşteră şi se susţinea cu cerşitulŭ. Părăsea peştera câte 3—4 dile de cerşea, ér copilulŭ rĕmânea singurŭ în peşteră. Copilulŭ a ajunsŭ din causa acésta a se spăria de ómenĭ. Sêrmana femeiă a fostŭ dusă cu copilulŭ ei în Stankovan.

⁂

Metropolitŭ în Mostarŭ s'a numitŭ, scrie „Srpski Dnevnik", archimandritulŭ Serafimŭ Petrovicĭ. Acesta e Herţegovineanŭ şi se bucură în patria sa de mare vadă.

⁂

Ljubibraticĭ, fostulŭ conducĕtorŭ de insurgenţĭ herţegovinenĭ, a muritŭ urmândŭ repede soţului sĕu de luptă Ivan Mussicĭ. Ljubibraticĭ a fostŭ înmormêntatŭ cu mare alaiu pa cheltuiala statului.

⁂

Cadavru de copilŭ. Din Rĕşnovŭ se comunică către „Kronst. Ztg.", că în 13 Martie s'a găsitŭ în canalulŭ Ghimbavului aprópe de móra-ferĕstrĕu de către morarŭ unŭ cadavru de copilŭ de sexŭ bărbătescŭ. In urma cercetării judecătorescĭ s'a aflatŭ, că mama e o ţĕrancă săsóică, care îndată ce a născutŭ şĭ-a înăbuşitŭ copilulŭ cu o perină şi l'a aruncatŭ în canalu, unde a statŭ peste douĕ sĕptĕmânĭ, până ce a fostŭ găsitŭ.

⁂

Tată spurcatŭ. In comuna Giroda din comit. Timişŭ, locuitorulŭ de acolo Georgy Andri şĭ-a spênduratŭ pe amêndoi copii sĕi, unulŭ de 14 şi altulŭ de 8 anĭ, şi apoi s'a spênduratŭ şi pe sine. Copii au pututŭ fi mântuiţĭ deórece li-s'a tăiatŭ funia încă la timpŭ, dér tatălŭ lorŭ rĕmase mortŭ. Motivulŭ faptei e miseria cea mare. Istorisirea copiilorŭ, despre modulŭ cum tatălu lorŭ a comis fapta, te înspăimêntă.

⁂

Morte cruntă. In Postyen, comit. Nyitra, s'a găsitŭ în reservoriulŭ băilorŭ de acolo cadavrulŭ unei femei, fertŭ şi descompusŭ, aşa că nu s'a pututŭ cunósce cine a pututŭ fi nenorocita. Nu se scie, decă e aci unŭ casŭ de sinucidere, de mórte accidentală, orĭ de omor.

Congregaţiunea comitatului Huniădórei.

Deva, 8 Martie a. c.

[Urmare şi fine].

Protonotarulŭ *Hollaki Arthur* cetesce apoi încă unŭ punctŭ din programŭ, o ordinaţiune ministerială, carea se ia spre sctinţă, şi ajunge la proiectulŭ zidirei noului palatŭ comitatensŭ. Din proiectŭ ese la lumină, că edificiulŭ va costa 160,000 fl., carĭ trebuescŭ împrumutaţĭ dela vre-o bancă. Alişpanulŭ a negociatŭ deja cu mai multe băncĭ, şi dintre tóte cu condiţii mai favorabile e aplicată a da împrumtulŭ banca „*Pesti magy. keresk. bank*", pe lângă amortisarea capitalului în timpŭ de 50 anĭ şi cu camete mai uşóre ca orĭ-care altă bancă. Suntŭ hotărîţĭ a şi lua numai dela acésta.

Baronulŭ *Bornemisza* e celŭ dintéiu carele ia cuvêntulu şi în acéstă afacere. „Suntemŭ tocmai în posiţia de mai'nainte, dice dênsulŭ, cu deosebire numai, că acolo, la podŭ, se amortiséză capitalulŭ în timpŭ mai scurtŭ, ér aicĭ într'unulu mai lungŭ."

„Face aşadér comitetulŭ nostru douĕ împrumuturĭ marĭ, carĭ amêndouĕ la olaltă se apropie bine de cifra: *unŭ pătrarŭ de milionŭ.* E grozavŭ de grea acéstă povóră, d-lorŭ, aruncată de-odată pe spatele contribuabililorŭ, între carĭ în primulŭ planŭ e poporulŭ economŭ! şi multe se potŭ întêmpla în 50 de anĭ! Cine va garanta, că în cursulŭ acestei vremĭ va fi totdéuna pace în ţéra nóstră şi că nu póte isbucnì unŭ eventualŭ resbelŭ, ér în casulŭ acesta cine va administra şi respective cine va pute administra, adunândŭ regulatŭ contribuţiunea, pentru ca sĕ se plătéscă şi ratele amortisătóre ale acestui mare împrumutŭ? —„Urmarea va fi, că creditorii, carĭ nu potŭ şi nu vréu sĕ rĕmână de pagubă, vorŭ pune sub tobă averea singuraticilorŭ proprietarĭ, ér aceştia vorŭ trebui sĕ sufere, pentru-că noi cei de acum, amŭ avutŭ dragostea de a ne vede aşedaţĭ într'unŭ palatŭ pomposŭ! Şi eu unulŭ n'aşŭ dori ca sĕ cadă asupra capetelorŭ nóstre blĕstĕmulŭ celorŭ de mai târdiu pentru aceea ce astădĭ facemŭ!"

„*Nu palate înţifrate, ci o administraţiune bună ne lipsesce nouĕ, d-lorŭ, si cu câtŭ palatulŭ va fi mai simplu, dér administraţia mai corectă, cu atâtŭ mai mare este lauda celorŭ carĭ din lăcaşŭ modestŭ administréză corectŭ!*"

„Dér chiar abstragêndŭ dela acésta, — continuă — şi admiţêndŭ că totŭ pace va fi în aceştĭ 50 anĭ, luaţĭ numai puţinŭ lucrulŭ mai de aprópe şi priviţĭ: aceste împrumuturĭ la olaltă aruncă pe contribuabilĭ vre-o 40%, aşadér aprópe încă pe jumĕtate câtŭ plătescŭ deja dare împĕrătéscă! Cum va purta poporulŭ sĕracŭ alŭ comitatului nostru şi acéstă sarcină? Cine va mai dice, că nu e grozavŭ de grea povară acésta pe comitatŭ, fie făcutŭ împrumutulŭ chiar şi în cele mai favorabile condiţiunĭ!"

„Şi încă nu vĕdŭ cuprinse în proiectŭ isvórele din carĭ sĕ se formeze fondurile de disposiţiă ale palatului, nu vĕdŭ cuprinse lămurirĭ, că de unde se va mobila palatulŭ. Băncile simple, ce încungiură acéstă sală, nu credŭ că va fi nimenĭ aplicatŭ sĕ le întroducă în pomposulŭ palatŭ. De unde se vorŭ acoperì dér spesele mobilării, căcĭ 100,000 fl. va costa numai zidirea însaşĭ!

„Pe basa acestora, părerea mea este, ca proiectulŭ sĕ rĕmână deocamdată numai proiectŭ, palatulŭ sĕ nu se ridice. Căcĭ nu aşŭ dori ce urmaşii noştri sĕ ne afurisescă pentru faptele nóstre, prin carĭ le-am lăsatŭ dreptŭ ereditate plătirea unorŭ datorii atâtŭ de marĭ.

„Eu credŭ, că totŭ bărbatulŭ consciu şi de caracterŭ, decă cineva îlŭ convinge, că greşitŭ este órecare planŭ alŭ sĕu, trebue sĕ-şĭ zădărnicescă însuşĭ planulu, lăpădându-se de elŭ. Rogŭ dér pe cei ce au făcutŭ proiectulŭ zidirii palatului, sĕ şi-lŭ retragă, căcĭ edificarea lui nu e de locŭ consultă pentru timpulŭ şi împrejurările nóstre de adĭ!"

Respinge proiectulŭ şi e contra zidirii.

Alişpan-ulŭ *Barcsay Kalman* se ridică şi'şĭ pune tótă puterea ca sĕ combată şi acum pe baronulŭ Bornemisa, accentuândŭ necesitatea ridicării palatului din mai multe împrejurărĭ imperative.

„In totŭ comitatulŭ, — dice — nu avemŭ unŭ centru carele sĕ lege órecum tóte oficiile la olaltă. Şi tocmai pentru casulŭ de care se teme d-lŭ Bornemisa, alŭ unui resbelŭ, e neapĕratŭ de lipsă ridicarea acestei zidirĭ, ca sĕ avemŭ unu locŭ comunŭ în care în astfelŭ de împrejurărĭ sĕ'şĭ afle refugiu tóte oficiile comitatului pentru regulata funcţionare şi mai departe! (Aşa e! Dreptŭ este!) Şi o astfelŭ de zidire, abstragêndŭ dela marele folosŭ cu carele ne va servi, nu va fi óre spre onórea comitatului nostru. în carele nu avemŭ unŭ oraşŭ, ce şi prin înfăţişarea sa esternă sĕ se arate vrednicŭ de a purta numele de centru alŭ comitatului?

„Dér nicĭ nu e adevĕratŭ aceea ce d-lŭ Bornemisa dice, că adecă, acéstă sarcină ar fi apăsândŭ pe poporulŭ economŭ, a cărui sórte nu pre e de invidiatŭ. Ne-amŭ gânditŭ şi noi la acésta şi tocmai pentru a scuti poporulŭ de greutăţĭ anume amŭ aruncatŭ contribuţiune pe clasele mai înalte ale societăţii, precum pe advocaţĭ şi pe toţĭ aceia carĭ, venite au marĭ, dér contribuţiune plătescŭ puţină!

„La vorba d-lui baronŭ, că noi avemŭ lipsă de o administraţiune bună, ér nu de palate înţifrate, prin care a datŭ unŭ felŭ de votŭ de ne'ncredere cârmuirii comitatense actuale, observŭ numai atâta, că în luna lui Maiu se vor face alegerĭ nouĕ, noi nu silimŭ pe nimenĭ sĕ voteze cu noi: placă-vĕ şi vĕ daţĭ voturile pentru aceia, pe carĭ îi credeţĭ mai vrednicĭ şi se bucură de mai multă încredere în ochii d-vóstrĕ!" („eljen", „eljen az alispán!")

Dr. *Solyom,* preşedintele tribunalului, vorbesce totŭ în favorulŭ proiectului, şi între altele dice: „Părinţii noştri au greşitŭ multe, şi noi purtămŭ aştădĭ urmările greşelelorŭ lorŭ. Cu zidirea acestui palatŭ noi nu credemŭ că greşimŭ, ci tocmai că servimŭ o causă bună, dér chiar de am greşi ceva, n'au urmaşii noştri sĕ se supere, căcĭ şi noi suferimŭ după părinţii noştri!"

Preţiósă mărturisire şi cavalerescĭ sentimente!! Va sĕ dică, decă părinţii noştri de mulţimea pĕcatelorŭ lorŭ au datŭ cu capulŭ de didurĭ, câtŭ şi nouĕ ne mai pocnescu urechile, — noi n'avemŭ sĕ ne îndreptămŭ, ci sĕ facemŭ totŭ ca ei, pĕcătuindŭ şi mai departe!

In sfîrşitŭ fişpan-ulu Pogany György dice, că sĕ nu se mai vorbéscă în acéstă materiă, căcĭ e superfluu a discuta de retragerea proiectului, fiindŭ tóte hotărîte şi lipsândŭ numai banii.

Se face apoi votare, proiectulŭ e primitŭ şi împrumutulŭ se autoriséză.

Şi astfelŭ se va face şi podulŭ şi palatulŭ, în socotéla bieţilorŭ contribuabilĭ.

Din camerile române.

Camera. Şedinţa dela 25 Februarie.

D-lŭ *N. Blaremberg* depune la biroulu camerei o cerere din partea d-lui Al. Ciurcu prin care cere a i-se acorda împământenirea. D. Blaremberg cere a se admite urgenţa. — Puindu se la votŭ urgenţa, ea se admite.

D-lŭ *Ioanŭ Nădejde* rógă Camera a se da precădere Românilorŭ din ţĕrile supuse şi a se lua indigenatele lorŭ mai ântéiu în cercetare.

D-lŭ *N. Blaremberg* interpeléză guvernulŭ, decă e adevĕratŭ svonulŭ, că are de gândŭ sĕ înfiinţeze starea de asediu în timpŭ de pace în România, introducêndŭ în codulŭ militarŭ unŭ articolu în acestŭ sensŭ.

D-lŭ *Valerianŭ Ursianu* se associază la interpelarea d-lui N. Blaremberg.

D-lŭ *N. Blaremberg* comunică camerei că comisia de indigenate a luatŭ în cercetare cererea şi actele d-lui Al. Ciurcu, şi le-a găsitŭ conformŭ legei. Decĭ ca raportorŭ cere a se pune la votŭ cu bile. Indigenatulŭ d-lui Al. Ciurcu s'a adoptatŭ.

Se continuă desbaterea asupra legii pentru vêndarea moşiilorŭ statului la ţĕranĭ.

Se ia în discuţiă art. 13; étă textulŭ lui:

„Când numĕrulŭ loturilorŭ formate va fi mai mare de 100, inginerulŭ parcelatorŭ va determina pe planŭ şi loculŭ unde trebue a se înfiinţa vatra noului satŭ în perimentulŭ căreia va arăta şi fixa întinderea şi posiţia locurilorŭ unde sĕ se clădéscă: 1) loculŭ primăriei, 2) alŭ strejei, 3) alŭ bisericei, 4) alŭ şcólei, 5) direcţia, întinderea şi lărgimea stradelorŭ.

„In afară de vatra satului se va determina: Posiţia şi întinderea cimiterului; posiţia şi întinderea a câte 10 hectare, ce se vorŭ da bisericei şi şcólei pentru înfiinţarea şi acoperirea cheltuelilorŭ de întreţinere.

„Intinderea totală a acestorŭ terenurĭ comunale nu va trece peste unŭ sfertŭ hectarŭ de fiecare lotŭ şi valórea lorŭ totală se va împărţi în proporţiă cu numĕrulŭ loturilorŭ, se va adăoga la preţulŭ lorŭ şi se va rĕspunde la cumpĕrătorĭ.

„Aceste disposiţiunĭ se vorŭ pute aplica şi la conglomeraţiunĭ mai micĭ de 100 loturĭ, când situaţia topografică a nouĕi aşedărĭ ar face imposibilă sĕu neîndemânatică alipirea ei către o comună sĕu unŭ satŭ deja existentŭ."

D-lŭ *N. Ionescu* presintă şi susţine unŭ amendamentŭ la acestŭ articolŭ în sensulŭ ca „sĕ se determine unŭ locŭ, „pentru casă de sănĕtate din fiecare comună nouă."

Se suspendă şedinţa pentru ca comisiunea delegaţiunilorŭ sĕ se pronunţe asupra amendamentelorŭ propuse. La redeschidere, raportulŭ proiectului comunică, că delegaţii secţiunilorŭ au admisŭ amendamentulŭ d-lui Nicolae Ionescu, de óre-ce şi d. ministru nu se opune.

Se pune apoi la votŭ articolulŭ întregŭ cu amendamentulŭ d-lui Ionescu şi se adoptă.

TELEGRAMELE „GAZ TRANS.

(Serviciulŭ biuroului de coresp. din Pesta)

Budapesta, 20 Martie. După terminarea şedinţei camerei deputaţilorŭ s'a întêmplatŭ unŭ incidentŭ sensaţionalŭ. In foyer (foişorŭ) nisce şcolarĭ din reale au insultatŭ pe Somorzill, care i-a provocatŭ sĕ fiă liniştiţĭ. Rohonczy a pusŭ mâna sa dréptă pe umĕrulŭ lui Somorzill. Acesta însĕ credêndŭ că îlŭ lovesce, s'a întorsŭ şi i-a datŭ lui Rohonczy palme. Rohonczy nu i-a rĕmasŭ datorŭ şi i-a întorsŭ palmele, în furia sa fără de marginĭ *a scosŭ apoi unŭ revolverŭ din buzunarŭ şi a trasŭ în piciorulŭ dreptŭ alŭ lui Somorzill.* Mare tumultŭ se născŭ în urma acésta. Inaintea camerei se adună mulţime mare de ómenĭ făcêndŭ grozavŭ sgomotŭ. In cele din urmă se împrăştiară studenţii. Rana lui Somorzill este uşoră. Séra studenţii au arangiatŭ o demonstraţiune. Afacerea se va discuta în şedinţa de adĭ a dietei.

DIVERSE.

Sesonulŭ de patinatŭ din anulŭ 1888 şi 1889 a fostŭ pentru Europa mijlociă fórte mulţămitorŭ. In cele mai marĭ oraşe, după cum suntŭ Viena şi Berlinulŭ, au avutŭ peste 50 dile de patinatŭ.

Cursulŭ pieţei Braşovŭ

din 20 Martie st. n. 1889.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.49	Vend.	9.51
Argintŭ românescŭ -	„	9.45	„	9.48
Napoleon-d'orĭ - - -	„	9.61	„	9.63
Lire turcescĭ - - -	„	10.84	„	10.88
Imperialĭ - - - -	„	9.84	„	9.88
Galbinĭ	„	5.62	„	5.65
Scris. fonc. „Albina" 6%	„	101.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	98.50	„	99.—
Ruble rusescĭ - - -	„	127.—	„	128.—
Discontulŭ - - - -	6½—8% pe anŭ.			

Cursulŭ la bursa de Viena

din 19 Martie st. n. 1889.

Renta de aurŭ 4% - - - - - - -	101.76
Renta de hârtiă 5% - - - - - - -	94.55
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare -	146.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) - -	99.60
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) - -	120 —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) - -	114.50
Bonurĭ rurale ungare - - - - - -	104.80
Bonurĭ cu clasa de sortare - - - -	104.80
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timişŭ - - -	104.80
Bonurĭ cu cl. de sortare - - - - -	104.80
Bonurĭ rurale transilvane - - - -	104.80
Bonurĭ croato-slavone - - - - - -	104.50
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ - - - - - - - -	99.85
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	144.50
Losurile pentru regularea Tisei şi Seghedinului - - - - - - - - -	131.—
Renta de hârtiă austriacă - - - -	83.55
enta de argintŭ austriacă - - - - -	84.—
Renta de aurŭ austriacă - - - - - -	111.50
Losurĭ din 1860 - - - - - - - -	143.25
Acţiunile băncei austro-ungare - -	894.—
Acţiunile băncei de creditŭ ungar. -	310 —
Acţiunile băncei de creditŭ austr. -	303.70
Galbenĭ împĕrătescĭ - - - - - - -	5.70
Napoleon-d'orĭ - - - - - - - - -	9.61½
Mărcĭ 100 imp. germane - - - - -	59.47½
Londra 10 Livres sterlinge - - - -	121.85

☞ **Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei" à 5 cr. se potŭ cumpĕra în tutungeria I. Gross, în librăria Niculae Ciurcu şi Adolf Albrecht.**

Editorŭ şi Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.

Cătră onoraţii cetitorĭ!

„Gazeta Transilvaniei“ întră în anulŭ alŭ 52-lea alŭ esistenţei sale.

Nenumĕratele doveḑĭ de simpatiă şi de încredere ce le-a primitŭ acestŭ organŭ de publicitate din partea Românilorŭ de pretutindenĭ cu ocasiunea aniversării a cincĭḑecea a esistenţei sale suntŭ cea mai viuă şi mai puternică mărturiă pentru atitudinea sa politică şi naţională.

Răzimatŭ pe încrederea publicului românŭ şi condusŭ de iubirea de patriă şi de datoria ce o are cătră sfânta causă a românismului, organulŭ nostru n'a pregetatŭ de a aduce, mai alesŭ în cei ḑece anĭ din urmă, însemnate jertfe pentru a corespunde totŭ mai multŭ cerinţelorŭ timpului şi trebuinţelorŭ cetitorilorŭ sĕi.

Astfelŭ dela 1 Ianuarie 1881 *„Gazeta Transilvaniei“* a începutŭ sĕ apară de trei orĭ pe sĕptĕmână totŭ cu preţulŭ de până atuncĭ, ér dela 1 Aprilie 1884 apare în fie-care ḑi, érăşĭ cu acelaşĭ preţŭ, căcĭ cei 2 fl. adăugaţĭ acoperŭ numai cheltuielile înmulţite cu portulŭ postalŭ.

De atuncĭ încóce amŭ făcutŭ totŭ ce ne-a statŭ în putinţă spre a aduce îmbunătăţirĭ atâtŭ în redactarea ḑiarului câtŭ şi în întocmirea sa esterióră, pentru care scopŭ amŭ isbutitŭ ca ḑiarulŭ sĕ-şĭ aibă tipografia propriă.

Nu-i vorbă, multe se cerŭ astăḑĭ dela unŭ ḑiarŭ, mai alesŭ când elŭ este chiămatŭ a servi causei unui poporŭ atâtŭ de multŭ prigonitŭ de sórte. Prin urmare nu putemŭ ḑice că amŭ ajunsŭ la capĕtulŭ îmbunătăţirilorŭ.

Din contră, astăḑĭ când, ca nicĭodată până acuma, posiţiunea ḑiaristicei nóstre s'a agravatŭ; când atâtea loviturĭ sunt îndreptate asupra ei cu vehemenţă aşa de mare; când procese peste procese, condamnărĭ la închisóre şi amende în banĭ o împiedecă în munca şi stăruinţele ei de a da pe faţă tóte nelegiuirile, prigonirile şi asupririle şi de a lupta pentru recâştigarea drepturilorŭ poporului românŭ: se cere dela noi sĕ ne încordămŭ puterile cu îndoită energiă şi sĕ continuămŭ lupta cu curagiu neînfrântŭ, întroducêndŭ nouĕ reforme, pentru ca *„Gazeta Transilvaniei“* nu numai sĕ corĕspundă mai multŭ chiămării sale, ci sĕ se facă cu putinţă ca principiile salutare naţionale ce le propagă sĕ pótă pĕtrunde până şi în coliba ţĕranului.

Conduşĭ de aceste vederĭ, amŭ introdusŭ şi cu începerea anului acestuia mai multe esenţiale ameliorărĭ în ḑiarulŭ nostru.

Pe lângă programulŭ, ce l'amŭ observatŭ până aḑĭ la redactarea foii, suntemŭ decişĭ a cultiva mai multŭ şi unele terene, cărora până acuma póte nu le-amŭ pututŭ da atenţiunea cuvenită.

Spre scopulŭ acesta amŭ avutŭ fericirea a concentra împrejurulŭ nostru *unŭ numĕrŭ însemnatŭ de bărbaţĭ cu cunoscinţe speciale*, carĭ vorŭ colabora regulatŭ la foia nóstră, aşa ca materialulŭ ce'lŭ va conţine sĕ fiă câtŭ mai variatŭ, instructivŭ şi acomodatŭ trebuinţelorŭ poporului, nu numai pe tĕrĕmulŭ politicŭ, literarŭ şi socialŭ, ci ţinĕndŭ deopotrivă sémă şi de interesele sale din punctŭ de vedere alŭ economiei, educaţiunei şi higienei, alŭ afacerilorŭ sale cu autorităţile cu carĭ vine mai desŭ în atingere şi alŭ trebilorŭ sale financiare şi comerciale.

Afară de aceea câştigându ne convingerea, că după împrejurările poporului nostru unŭ ḑiarŭ cotidianŭ nu este în stare a pĕtrunde în tóte păturile sociale — parte mare din causa preţului lui — şi astfeliu sciind că sĕ sĕmte trebuinţa de a i se face cu putinţă orĭ şi cărui Românŭ, care scie ceti, ca sĕ fiă informatŭ despre interesele şi trebuinţele lui, **dela anulŭ nou 1889 încóce amŭ măritŭ în modŭ destulŭ de însemnatŭ prin adausurĭ numerele nóstre cu data de Dumineca şi sĕ le întocmimŭ şi sĕ le redactămŭ astfelŭ, ca sĕ intereseze pe orĭ şi ce cetitorŭ şi sĕ se pótă abona şi separatŭ.**

Amŭ deschisŭ dér abonamentŭ la *„Gazeta Transilvaniei“*, care deşi mai bogată în materialŭ, va costa ca şi până acuma *12 fl. v. a., pe anŭ* şi în deosebĭ pentru aceia, cărora împregiurările nu le értă de a abona întregŭ ḑiarulŭ, amŭ deschisŭ abonamentŭ separatŭ la *numerele cu data de Dumineca* ale *„Gazetei Transilvaniei“*, carĭ vorŭ costa **pe anŭ numai 2 fl. v. a.**

Rugămŭ pe abonaţii noştri de până acuma, ca sĕ stăruiască pe câtŭ le va sta în putinţă în cerculŭ domniilorŭ lorŭ pentru lăţirea „Gazetei Transilvaniei“ precum şi pentru rĕspândirea în poporŭ a numerelorŭ cu data de Dumineca, ce se potŭ abona şi separatŭ.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe liniele orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 1 Iunie 1888.

Budapesta—Predealŭ

	Tren de persóne	Trenu acceleratŭ	Trenu omnibus	Trenu mixt
Viena	11.10	8.—		
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.06	4.05	7.38	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.39	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze			9.27	2.19
Fugyi-Vásárheli			9.44	2.32
Mezo-Telegd		7.41	10.21	2.55
Rev		8.10	11.38	3.38
Bratca			12.16	4.01
Bucia			12.54	4.23
Ciucia		9.04	1.57	4.49
Huiedin		9.34	3.11	5.31
Stana			3.40	5.40
Aghiriş			4.15	6.12
Ghirbeu			4.36	6.24
Nădeşel			4.58	6.38
Cluşiu		10.34	5.26	6.56
	11.15			7.15
Apahida	11.34			7.41
Ghiriş	12.45			9.18
Cucerdea	1.30			10.—
Uióra	1.37			10.09
Vinţulŭ de susu	1.45			10.19
Aiud	2.07			10.48
Teiuşu	2.26			11.55
Crăciunelŭ	3.11			12.34
Blaşiu	3.24			12.52
Micăsasa	3.54			1.34
Copşa mică	4.09			2.19
Mediaşŭ	4.21			2.46
Elisabetopole	5.11			3.31
Sighişora	5.45			3.59
Haşfalĕu	6.12			4.32
Homorodŭ	7.32			6.53
Ágostonfalva	8.17			7.21
Apatia	8.37			8.23
Feldióra	9.06			9.02
Braşovu	9.45			9.52
	1.55			
Timişu	2.53			
Predealu	3.28			
Bucurescĭ	9.35			

Predealŭ—Budapesta

	Tren de persóne	Trenu accelerată	Trenu mixt	Trenu omnibus
Bucurescĭ			7.30	
Predealŭ			1.14	
Timişŭ			1.45	
Braşovu	—.—		2.32	
	4.10		7.10	
Feldióra	4.56		7.31	
Apaţa	5.37		8.14	
Ágostonfalva	6.07		8.36	
Homorodŭ	6.55		9.12	
Haşfalĕu	8.36		10.24	
Sighişóra	9.13		10.46	
Elisabetopole	9.56		11.19	
Mediaşŭ	10.37		11.47	
Copşa mică	10.59		12.02	
	11.16		12.09	
Micăsasa	11.37		12.25	
Blaşiu	12.16		12.53	
Crăciunelu	12.33		1.05	
Teiuşŭ	1.51		1.47	
Aiudŭ	2.18		2.08	
Vinţulu de susŭ	2.48		2.30	
Uióra	2.56		2.37	
Cucerdea	3.14		2.53	
Ghirişŭ	4.01		3.26	
Apahida	5.28		4.40	
Cluşiu	5.56		5.—	
	6.37	5.32		8.—
Nădăşelu	6.58			8.36
Gîhrbău	7.14			9.02
Aghireşu	7.29	6.11		9.32
Stana	7.56			10.11
B. Huiedin	8.18	6.43		10.51
Ciucia	8.58	7.12		12.16
Bucia	9.15			12.50
Bratca	9.34			1.19
Rev	9.53	7.51		2.—
Mezo-Telegd	10.25	8.17		3.04
Fugyi-Vásárheli	10.47			3.36
Várad-Velencze	10.57			3.52
Oradea-mare	11.04	8.42		4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.15	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.29	11.51	3.29	3.15
Budapesta	6.33	1.55	7.45	10.—
Viena	2.50	7.15	6.05	

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuş

	Trenu omnibus	Trenu de pers.	Trenu de pers.
Viena		11.10	2.—
Budapesta		8.20	9.05
Szolnok		11.20	12.41
Aradŭ		4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovaţu	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Paulişŭ	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop		6.09	7.37
Bĕrzava		6.28	7.55
Soborşinŭ		7.25	8.42
Zamŭ		8.01	9.12
Gurasad		8.34	9.41
Ilia		8.55	9.58
Branicica		9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orăştia		11.09	11.37
Şibotŭ		11.39	12.—
Vinţulŭ de josu		12.12	12.29
Alba-Iulia	8.55	12.29	12.46
Teiuşŭ	9.54	1.16	1.26

Teiuş-Aradŭ-B.-Pesta

	Trenu mixt	Trenu de pers.	Trenu mixt
Teiuşŭ	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	12.09	3.44	2.32
Vinţulŭ de josu	12.30	4.10	
Şibotŭ	1.01	4.43	
Orăştia	1.32	5.13	11.—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Deva	2.52	6.35	
Branicica	3.23	7.02	
Ilia	3.55	7.28	
Gurasada	4.08	7.40	
Zamu	4.44	8.11	
Soborşinŭ	5.30	8.46	
Bĕrzava	6.27	9.33	
Conopŭ	6.47	9.53	
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Paulişu	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaţ	8.28	11.35	7.19
Aradu	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	6.20
Szolnok	2.32	5.12	
Budapesta	6.—	8.20	
Viena	3.—	6.05	

Copşa-mică—Sibiiu

Copşa-mică	2.29	4.35
Şeica mare	3.02	5.05
Lomneşŭ	3.46	5.46
Ocna	4.18	6.17
Sibiiu	4.42	6.40

Sibiiu-Copşa-mică

Sibiiu	8.50	10.—
Ocna	9.17	10.24
Lomneşu	9.45	10.50
Şeica mare	10.20	11.20
Copşa-mică	10.49	11.45

Cucerdea-Oşorheiu-Reghinulŭ săsescŭ

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoşŭ	3.56	11.11	4.20
M.-Bogata	4.06	11.20	4.30
Iernutŭ	4.43	11.57	5.11
Sânpaulŭ	4.58	12.12	5.28
Miraşteu	5.21	12.36	5.53
Oşorheiu	5.40	12.55	6.13
	6.—	4.58	
Reghinul-săs.	7.56	7.—	

Reghinulŭ săsescŭ-Oşorheiu-Cucerdea

Reghinul-săs.		8.35	8.—
Oşorheiu		10.20	9.49
	6.56	12.15	10.20
Miraşteu	7.16	12.35	10.39
Sânpaulŭ	7.40	12.58	11.02
Iernutŭ	8.03	1.19	11.23
M. Bogata	8.37	1.49	11.53
Ludoşŭ	8.51	2.02	12.06
Cheţa	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski)-Petroşenĭ

Simeria	6.47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Haţegŭ	8.51	4.16
Pui	10.02	5.11
Crivadia	11.02	5.58
Baniţa	11.50	6.40
Petroşenĭ	12.30	7.12

Petroşenĭ-Simeria (Piski)

Petroşenĭ	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Haţegŭ	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Simeria (Piski)-Unied.

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedóra	3.08

Aradŭ—Timişóra

Aradŭ	6.05	5.48
Aradulŭ nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timişóra	9.12	9.02

Timişóra—Aradŭ

Timişóra	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradulŭ nou	9.11	8.01
Aradŭ	9.27	8.17

Unied.-Simeria (Piski)

Uniedóra	9.36
Cerna	9.50
Simeria	10.15

Ghirişŭ—Turda

Ghirişŭ	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda—Ghirişŭ

Turda	8.29	3.19
Ghirişŭ	8.50	3.40

Sighişóra—Odorheiu

Sighişóra	6.05
Odorheiu	9.45

Odorheiu—Sighişóra

Odorheiu	5.38
Sighişóra	9.16

Murĕşŭ-Ludoşŭ-Bistriţa

Murĕşŭ-Ludoşŭ	4.40
Ţagŭ-Budatelecu	8.02
Bistriţa	— —

Bistriţa-Murĕşŭ-Ludoşŭ

Bistriţa	— —
Ţagŭ-Budatelecŭ	9.41
Murĕşŭ-Ludoşŭ	1.11

Notă: Numerii încuadraţĭ cu linii gróse însemnéză órele de nópte.

Tipografia A. MUREŞIANU, Braşovŭ.